

Mattilsynet
Felles postmottak Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref.

Vår ref.
24/2516 - 3

Dato
24.06.2024

Innspill - høringsforslag til ny gjødselforskrift

Hovedutvalg for Primærnæringene har i møte 11.06.2024 fattet følgende vedtak i sak 11/24. Bamble kommunes ønsker å fremme følgende høringsuttalelse angående forslaget til ny forskrift om lagring og bruk av gjødsel (gjødselforskriften):

Kommunen støtter de foreslåtte innstrammingene i kravene til dokumentasjon og anvendelse av gjødselvarer, basert på faktiske forhold. Som en kystkommune er vi spesielt bekymret for de alvorlige konsekvensene av nitrogenavrenning, samt den betydelige påvirkningen av fosforutslipp har på særlig ferskvannøkosystemer. Imidlertid er kommunens ressurser allerede svært begrensede, og vi sliter med betydelig økonomisk press, med store kostnader og betydelige underskudd.

Endringer i forskriften som medfører økte ansvarsområder og ressursbindinger som kommunen ikke har tilgjengelige ressurser til å dekke, vil føre til praktisk talt mangelfull oppfølging av de pålagte oppgavene. Det er derfor avgjørende for Bamble kommune å understreke at dersom nye oppgaver skal overføres til lokalt nivå, må det følge øremerkede midler for å håndtere disse. Næringstap bør betraktes som et nasjonalt problem som krever lokal løsning, men dette krever tilstrekkelig finansiell støtte fra nasjonale myndigheter.

Det er viktig at regelverket utformes på en måte som gjør det både enkelt og forståelig for gårdbrukere å etterleve. I tråd med formålet til den nye forskriften, bør det også vurderes å innføre ulike økonomiske insentiver for gårdbrukere som blir pålagt å gjennomføre kostbare tiltak og investeringer. Eksempler på slike tiltak kan inkludere utvidelse av gjødselkummer som følge av innstramming av lovlig spredningstidspunkt, noe som igjen kan medføre behov for større gjødsellagre for husdyrprodusenter.

Disse økonomiske stimulansene vil bidra til å sikre en smidig implementering av de nødvendige endringene og oppnå de ønskede miljømessige resultatene. Det er avgjørende å støtte gårdsbrukene i overgangen til mer miljøvennlige praksiser, samtidig som man tar hensyn til de økonomiske utfordringene de kan møte i denne prosessen.

Postadresse

Bamble kommune
Postboks 80
3993 LANGESUND

Besøksadresse

Kirkeveien 12, 3970
Langesund

www.bamble.kommune.no

Telefon: +47 35965000

Epost: postmottak@bamble.kommune.no

Bankgiro:

2601.35.8968

1

Org.nr.: 940 244 145
MVA

Klage på vedtak:

Vedtaket kan påklages innen 3 uker fra du mottar underretning om dette brev. En eventuell klage sendes kommunen.

Med hilsen

Ruben Nikolai Selmer
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til

Areal og miljø

Kommunalteknikk

Postboks 80

3993

LANGESUND

Vår ref. 24/2516 - 2
Saksbehandler Ruben Nikolai Selmer
Dato 06.05.2024

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
11/24	Hovedutvalg for Primærnæringene	11.06.2024

Innspill - høringsforslag til ny gjødsselforskrift

Kommunedirektørens innstilling

Bamble kommunes ønsker å fremme følgende høringsuttalelse angående forslaget til ny forskrift om lagring og bruk av gjødsel (gjødsselforskriften):

Kommunen støtter de foreslåtte innstrammingene i kravene til dokumentasjon og anvendelse av gjødselvarer, basert på faktiske forhold. Som en kystkommune er vi spesielt bekymret for de alvorlige konsekvensene av nitrogenavrenning, samt den betydelige påvirkningen av fosforutslipp har på særlig ferskvannskosystemer. Imidlertid er kommunens ressurser allerede svært begrensede, og vi sliter med betydelig økonomisk press, med store kostnader og betydelige underskudd.

Endringer i forskriften som medfører økte ansvarsområder og ressursbindinger som kommunen ikke har tilgjengelige ressurser til å dekke, vil føre til praktisk talt mangelfull oppfølging av de pålagte oppgavene. Det er derfor avgjørende for Bamble kommune å understreke at dersom nye oppgaver skal overføres til lokalt nivå, må det følge øremerkede midler for å håndtere disse. Næringstap bør betraktes som et nasjonalt problem som krever lokal løsning, men dette krever tilstrekkelig finansiell støtte fra nasjonale myndigheter.

Det er viktig at regelverket utformes på en måte som gjør det både enkelt og forståelig for gårdbrukere å etterleve. I tråd med formålet til den nye forskriften, bør det også vurderes å innføre ulike økonomiske insentiver for gårdbrukere som blir pålagt å gjennomføre kostbare tiltak og investeringer. Eksempler på slike tiltak kan inkludere utvidelse av gjødselkummer som følge av innstramming av lovlig spredningstidspunkt, noe som igjen kan medføre behov for større gjødsellagre for husdyrprodusenter.

Disse økonomiske stimulansene vil bidra til å sikre en smidig implementering av de nødvendige endringene og oppnå de ønskede miljømessige resultatene. Det er avgjørende å støtte gårdsbrukene i overgangen til mer miljøvennlige praksiser, samtidig som man tar hensyn til de økonomiske utfordringene de kan møte i denne prosessen.

Bakgrunn for saken

Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har ved brev datert 20.03.2024 sendt ut forslag til revidert gjødselregelverk til høring. Gjeldene forskrift av 4. juli 2003 nr 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav regulerer tilvirkning, lagring, og bruk av gjødsel. Departementet foreslår at gjeldene forskrift blir erstattet av to ny forskrifter, hhv.:

- forskrift om lagring og bruk av gjødsel (gjødselbrukforskriften), og
- forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselvarer av organisk opphav og visse uorganiske gjødselvarer (gjødselwareforskriften).

Referanser i saken

Forskrift av 4. juli 2003 nr 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav.

Hovedutvalg for Primærnæringene 11.06.2024

Behandling

VOTERING

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt

PRI - 11/24 vedtak

Bamble kommunes ønsker å fremme følgende høringsuttalelse angående forslaget til ny forskrift om lagring og bruk av gjødsel (gjødselvarerforskriften):

Kommunen støtter de foreslåtte innstramningene i kravene til dokumentasjon og anvendelse av gjødselvarer, basert på faktiske forhold. Som en kystkommune er vi spesielt bekymret for de alvorlige konsekvensene av nitrogenavrenning, samt den betydelige påvirkningen av fosforutslipp har på særlig ferskvannskosystemer. Imidlertid er kommunens ressurser allerede svært begrensede, og vi sliter med betydelig økonomisk press, med store kostnader og betydelige underskudd.

Endringer i forskriften som medfører økte ansvarsområder og ressursbindinger som kommunen ikke har tilgjengelige ressurser til å dekke, vil føre til praktisk talt mangelfull oppfølging av de pålagte oppgavene. Det er derfor avgjørende for Bamble kommune å understreke at dersom nye oppgaver skal overføres til lokalt nivå, må det følge øremerkede midler for å håndtere disse. Næringstap bør betraktes som et nasjonalt problem som krever lokal løsning, men dette krever tilstrekkelig finansiell støtte fra nasjonale myndigheter.

Det er viktig at regelverket utformes på en måte som gjør det både enkelt og forståelig for gårdbrukere å etterleve. I tråd med formålet til den nye forskriften, bør det også vurderes å innføre ulike økonomiske insentiver for gårdbrukere som blir pålagt å gjennomføre kostbare tiltak og investeringer. Eksempler på slike tiltak kan inkludere utvidelse av gjødselkummer som følge av innstramming av lovlig spredningstidspunkt, noe som igjen kan medføre behov for større gjødsellagre for husdyrprodusenter.

Disse økonomiske stimulansene vil bidra til å sikre en smidig implementering av de nødvendige endringene og oppnå de ønskede miljømessige resultatene. Det er avgjørende å støtte gårdsbrukene i overgangen til mer miljøvennlige praksiser, samtidig som man tar hensyn til de økonomiske utfordringene de kan møte i denne prosessen.

Saksfremstilling

Det gjeldende gjødselregelverket regulerer produksjon, lagring og bruk av gjødsel med formål om å forebygge forurensning, sikre helsemessig trygghet og fremme en hygienisk praksis, samtidig som det legger til rette for en effektiv utnyttelse av gjødsel som ressurs. Departementene foreslår å splitte dagens forskrift om organisk gjødsel i to separate forskrifter: en ny gjødselwareforskrift og en ny gjødselbrukforskrift.

Den nye gjødselbrukforskriften vil regulere lagring og bruk av gjødsel som produseres internt på gården, samt gjødsel som er mottatt fra eksterne kilder. Husdyrgjødsel er spesielt viktig som en kilde til plantenæring og en ressurs i jordbruksproduksjonen. På grunn av sitt høye fosforinnhold bruker mange landbruksbedrifter mer gjødsel og fosfor enn det plantene trenger. Dette overskuddet kan føre til at fosfor lekker ut i miljøet gjennom avrenning fra jorda, noe som negativt påvirker vannkvaliteten. Strengere regler for gjødselbruk er derfor nødvendig for å forbedre tilstanden til norske vannforekomster i tråd med Norges forpliktelser i henhold til EUs vanndirektiv. Dette vil også ha positiv innvirkning på Oslofjorden, redusere luftforurensning og fremme en mer bærekraftig bruk av fosfor som en ikke-fornybar ressurs.

Departementenes hovedforslag til endringer omfatter:

- Virkeområde:
- Regelverket vil i større grad inneholde regler for bruk av gjødsel på tvers av gjødselslag i og utenfor jordbruk.
- Endringer i gjeldende krav til spredemengde:
 - Dagens krav gjelder husdyrgjødsel, og tilsvarer en maksgrense på 3,5 kg fosfor per dekar per år. I ny gjødselbrukforskrift foreslås nye grenser for tillatt fosfortilførsel som skal gjelde felles for alle gjødselslag:
 - I Rogaland en grense på 3,1 kg P/daa/år ved ikraftttredelse, 3,0 kg P/daa/år etter 4 år og 2,7 kg P/daa/år etter 8 år.
 - I Troms og Finnmark en grense på 2,5 kg P/daa/år ved ikraftttredelse.

- I resten av landet en grense på 2,8 kg P/daa/år ved ikrafttredelse, 2,5 kg P/daa/år etter 4 år, og 2,3 kg P/daa/år etter 8 år.

- For innmarksbeiter en grense på 2 kg P/daa/år over hele landet i tråd med lavere avlinger og fosforbehov på disse arealene.

- Foretakene kan velge mellom enten å følge de generelle fosforgrensene nevnt over eller, som et alternativ, å følge et krav om at forholdet mellom fosformengder som tilføres og tas ut i avlinger er 1:1 eller bedre (balansegjødsling). Bruk av denne adgangen forutsetter at foretakene kan dokumentere balansegjødsling. Det er meldeplikt ved bruk av denne adgangen. Bruk av denne adgangen åpner ikke for tilførsel av mer enn 3,5 kg P/daa/år. For tilførsler over 3,5 kg P/daa/år foreslår departementene at det skal være krav om et dokumentert behov for større tilførsler, gitt avlingens fosforbehov og fosfornivåer i jord, og at slik tilførsel krever enkelttillatelse.

- Det foreslås et generelt unntak fra fosforgrensene ved dyrking av grønnsaker og andre særlig fosforkrevende vekster, i kombinasjon med hjemler for å kunne stille krav om avbøtende tiltak mot forhøyet avrenning som kan oppstå som følge av dette.

- Endringer i gjeldende krav til spredetidspunkt: 7

- Hovedregelen i dag er at spredning av organisk gjødsel må skje i perioden 15. februar til 1. november. Forslag til nytt krav er at spredning av organisk gjødsel må skje i perioden 1. mars til 1. september, og med krav om å høste eller etablere plantevekst etter siste spredning.

- Statsforvalterne skal på nærmere angitte vilkår kunne forskriftsfeste senere spredefrist om høsten i områder nord for Trøndelag og innlandsområder over marin grense, der vekstsesongen i snitt de siste ti årene startet etter 1. mai. Adgangen gis for å kunne avlaste uforholdsmessig store kostnader til lagerutvidelse i slike områder der våren er særlig sen og kort.

- Endringer i krav til gjødslingsplan, journal og dokumentasjon: • Krav til gjødslingsplan er i dag regulert i forskrift om gjødslingsplanlegging. Forslaget er å oppheve forskrift om gjødslingsplanlegging, og regulere krav til gjødslingsplan i ny gjødselbrukforskrift. • Nytt sammenlignet med gjeldende forskrift er også innføring av krav til journal over faktisk disponering av gjødselvarene.

- Det foreslås en ny bestemmelse om jordprøver, med standardiserte krav til jordprøver hvert fjerde år, som skal sendes inn til offentlig register. Det vil være krav om slike jordprøver blant annet i forbindelse med gjødslingsplan og ved bruk av unntak for tilførsler over 3,5 kg P/daa/år som omtalt over.

- Ansvarlig myndighet: • Departementene foreslår at kommunen fortsatt skal ha ansvaret for tilsyn og kontroll med den nye gjødselbrukforskriften. Departementene foreslår imidlertid at myndigheten til å stille strengere eller mer lempelige krav til bl.a. fosformengde og spredetidspunkt løftes til statsforvalteren.

- For klager over enkeltvedtak truffet av kommunen, er statsforvalteren klageinstans, som i dag. Når det gjelder enkeltvedtak truffet av statsforvalteren, foreslår departementene at Landbruksdirektoratet er klageinstans. Avgjørelser av klager skal imidlertid skje i samråd med Miljødirektoratet.

- Departementene foreslår også endringer i gjeldende krav til oppsamling og lagring av organisk gjødsel, og andre mindre endringer i gjeldende regler. Alle forslag er nærmere omtalt i det vedlagte høringsnotatet.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunen ser positivt på de foreslåtte skjerpede kravene til dokumentasjon og anvendelse av gjødselvarer, basert på faktiske forhold. Som en kystkommune er vi særlig bekymret for nitrogenavrenningens konsekvenser. Utslipp av fosfor har også stor innvirkning på våre ferskvannssystemer. Kommunens ressurser er imidlertid sterkt begrensede, og vi opplever allerede økonomisk press med betydelige kostnader og betydelige underskudd.

Endringer i forskriften som medfører økte ansvarsområder og ressursbindinger som kommunen ikke allerede disponerer, vil praktisk talt føre til mangelfull oppfølging av oppgavene. Det er derfor avgjørende for Bamble kommune å understreke at dersom nye oppgaver skal tillegges lokalt nivå, må det følge øremerkede midler for å håndtere disse oppgavene. Næringstap bør sees på som et nasjonalt problem som kan løses på lokalt nivå, men dette krever tilstrekkelig finansiell støtte fra nasjonale myndigheter.